

KNGMG Jaarverslag 2016

Hieronder volgt een aantal van de bijzonderheden en hoogtepunten van het afgelopen jaar. Het financiële jaarverslag over 2016 zal in de volgende Geo.brief verschijnen.

Netherlands Journal of Geosciences

Het tijdschrift NJG is een gezamenlijke uitgave van KNGMG en TNO - Geologische Dienst Nederland. In het bestuur van de Stichting Netherlands Journal of Geosciences (SNJG) zijn zowel TNO als KNGMG met twee leden vertegenwoordigd; voor KNGMG zijn dat János Urai en Hemmo Abels. In 2016 (v. 95) werden vier nummers gepubliceerd met in totaal 27 artikelen. Maar liefst drie nummers waren gewijd aan een specifiek onderwerp. In maart was dat Planetary Geoscience, over de Nederlandse bijdrage op de exploratie van ons zonnestelsel. In juni verscheen een speciale uitgave over de opslag van radioactief materiaal in de Rupel Clay Member (NL) resp. Boom Formatie (B). Het decembernummer tot slot bevatte de proceedings van het Surinamesymposium dat van 16 januari 2015.

Geo.brief

De redactie van de Geo.brief heeft in 2016 wederom acht nummers van onze zeer gewaardeerde nieuwsbrief verzorgd met o.a. artikelen over oude en nieuwe energie: de steenkoolwinning in Nederland en België en de actuele energietransitie. Het slotnummer van 2016, een speciale uitgave over veldwerk vanuit de ruimte, was gekoppeld aan een Kringendag over hetzelfde onderwerp.

In de redactie vond een wisseling van de wacht plaats. Na meer dan vijf jaar hoofdredacteurschap nam Wim Westerhoff afscheid. Zijn uitgebreide netwerk binnen de aardwetenschappelijke wereld heeft ervoor gezorgd dat de Geo.brief geen gebrek aan kopij heeft gehad. Het bestuur en de redactie willen Wim graag bedanken voor het werk dat hij verzet heeft, het binnenhalen van kopij, het zelf schrijven van stukken en het vele redactiewerk. Wim ontving op de jaarvergadering op 11 mei het **erelidmaatschap** voor zijn verdiensten als hoofdredacteur.

Denise Maljers heeft het hoofdredacteursstokje overgenomen. Daarnaast is Sytze van Heteren de redactie komen versterken. Zowel Denise als Sytze zijn werkzaam bij TNO - Geologische Dienst Nederland.

Staringlezing

Op woensdag 9 november 2016 verzorgde Prof. Henrik Svensen, geologie research professor aan de Universiteit van Oslo, de jaarlijkse Staringlezing. Henrik Svensen is gespecialiseerd in 'Large Igneous Provinces' en hun relatie met geologische processen in sedimentaire bekkens. Zijn research omvat de Noord-Atlantische Margin, de Karoo in Zuid-Afrika en Oost-Siberië (*Siberian traps*). Zijn research, gebaseerd op uitgebreid veldwerk en op data van de olie- en gasindustrie, laat de invloed zien van de ontwikkeling van sedimentaire bekkens op klimaatsveranderingen, maar ook op belangrijke aspecten van hydrocarbon-systemen in deze bekkens. De lezing vond plaats bij Igluu in Den Haag, in het voormalige Billitongebouw. De lezing werd goed bezocht.

Escherprijs

Uit achttien (!) inzendingen dit jaar (t.o.v. 12 vorig jaar) heeft de jury unaniem Frederique Kirkels tot winnaar van de Escherprijs verkozen. Zij heeft haar Masters onderzoek getiteld 'The fate of eroded soil organic carbon – Linking terrestrial and aquatic carbon cycling'

uitgevoerd aan de UvA alwaar zij ook cum-laude is afgestudeerd. Inmiddels werkt Frederique Kirkels als PhD studente aan de Universiteit Utrecht. De prijs werd uitgereikt op het NAC. Het bestuur is de jury onder leiding van Johan Weijers zeer erkentelijk.

Van Waterschoot van der Gracht Penning 2016

Het hoofdbestuur heeft dit jaar de Van Waterschoot van der Grachtpenning toegekend aan prof. dr. Jan Smit (Vrije Universiteit, Amsterdam). Met deze toekenning wordt hij geëerd voor zijn uitzonderlijke internationale en nationale verdiensten op het terrein van de aardwetenschappen in de breedste zin des woords. Prof. dr. Jan Smit is vooral bekend geworden vanwege zijn baanbrekende onderzoek naar het uitsterven van veel van het leven op de Krijt-Paleogeen grens, waarmee hij een van de grondleggers is geworden van het vakgebied Event Stratigraphy. De uitreiking van de penning heeft op 2 maart 2017 plaatsgevonden en was gecombineerd met een symposium getiteld 'Big Boundaries'. Op het symposium werden controverses en nieuwe ideeën omtrent grote gebeurtenissen in de aardgeschiedenis gepresenteerd, waaronder de Trias-Jura grens, de Paleoceen-Eoceen grens en de evolutie van aap naar mens. Prof. dr. Jan Smit hield een voordracht over 'Impacts, Flood basalts and Tsunami-like Seiches'.

Kringendag

Net in het nieuwe jaar, op vrijdag 20 januari 2017, organiseerde het KNGMG in samenwerking met de Netherlands Space Office (NSO) een Kringendag onder de titel "Fieldwork from Space". Locatie was de Space Expo in Noordwijk, een museum vol met ruimteschepen en satellieten. Na een zestal boeiende lezingen volgde een rondleiding door de Space Expo en een borrel tussen de Europese module van het internationale ruimtestation ISS en een maanlander van het Apolloprogramma.

<< *Foto Space Expo, naar keuze die met koffie of die met borrel tussen de ruimteschepen*
>>

NAC 2016 – Nederlands Aardwetenschappelijk Congres

Op 7 en 8 april 2016 werd voor de 13e keer het Nederlands Aardwetenschappelijk Congres georganiseerd mede namens KNGMG en NWO. Het congres, gericht op alle vakgebieden binnen de aardwetenschappen, gaf ruime gelegenheid voor interdisciplinaire discussie en de mogelijkheid voor vooral jonge wetenschappers om hun resultaten te presenteren. Wederom waren eminente wetenschappers uit binnen- en buitenland uitgenodigd om tijdens een plenaire sessie de laatste ontwikkelingen in hun vakgebied te belichten, allen gevolgd door een lezing door een aanstormend talent in hetzelfde vakgebied. Het thema van de Science & Society sessie aan het eind van de eerste dag was kennisbenutting, waarin wordt besproken of vraag gestuurde fundamentele wetenschap bestaat. Op dit thema is in artikelen in de Geo.brief nog teruggekomen. De drie NAC posterprijzen gingen dit jaar naar Daniel Pastor-Galán (UU) voor zijn studie naar supercontinenten, naar Margriet Lantink (UU) voor haar onderzoek naar zuurstof in de oceanen van 2,4 miljard jaar geleden en naar Wimala van Iersel voor haar poster over 'RiverCare'.

Accreditatie

Aardwetenschappers in Nederland kunnen via het KNGMG een accreditatie als professioneel geoloog (EurGeol) verkrijgen bij de European Federation of Geologists (EFG). Het gaat om aardwetenschappers met werkervaring, die zich committeren aan een beroepscode en actief hun kennis op peil houden. Momenteel zijn elf van onze leden

geaccrediteerd en is een aantal leden verwickeld in een soms langdurige aanvraagprocedure.

EFG projecten

De EFG heeft het initiatief genomen voor vier EU-projecten: INTRAW, gericht op internationale samenwerking op het gebied van grondstoffen, KINDRA, waarin de in Europa aanwezige kennis over hydrogeologie wordt geïnventariseerd, CHPM2030, gericht op het ontwikkelen van innovatieve technologie voor de gelijktijdige winning van warmte-energie en metalen, en UNEXMIN, waarin een vernieuwend mijneninspectiesysteem met behulp van robots ontwikkeld wordt waarmee ondergelopen mijnen in kaart gebracht kunnen worden. KNGMG is samen met andere bij de EFG aangesloten Europese beroepsorganisaties als “third party” bij deze projecten betrokken. De coördinatie van de projecten ligt in handen van de EFG. Voor KINDRA heeft Robert Warmer als stagiair bij Deltares de publiek toegankelijke wetenschappelijke en toegepaste informatie over de hydrogeologie van Nederland geïnventariseerd en vastgelegd in een nieuw Europese online database.

KINDRA Nationale Workshop Hydrogeologie

In het kader van KINDRA organiseerden het KNGMG en de NHV (Nederlandse Hydrologische Vereniging) een nationale workshop over de huidige kennisstand en toekomstige uitdagingen van het hydrogeologische onderzoek in Nederland. In totaal 39 geïnteresseerden, waarvan een groot deel lid is van één of beide verenigingen, kwamen daarvoor op 10 november 2016 bij elkaar in het gebouw van TNO en Deltares aan de Princetonlaan 6 in Utrecht. Het doel van de workshop was het inventariseren van de belangrijkste hydrogeologische onderzoeksvragen in Nederland: de *research gaps*. Tevens werd ingegaan op de mogelijkheden om de *research gaps* te overbruggen. Het was een bijzonder interessante middag waarin lezingen door Roelof Stuurman en Hans Peter Broers werden afgewisseld met discussierondes onder leiding van Gé van den Eertwegh. Een uitgebreid verslag is te downloaden vanaf onze website.

Toekomstvisie

In 2016 is een aantal aanbevelingen van de toekomstvisiecommissie (zie Geo.brief 2015-3) geïmplementeerd. Met ingang van 1 januari 2016 kunnen de leden kiezen uit drie vormen van lidmaatschap: een basislidmaatschap met online toegang tot Geo.brief en NJG dat naar wens kan worden uitgebreid met de Geo.brief en/of NJG per post. Verder heeft Marten ter Borgh onze website in een volledig nieuwe jas gestoken. Aan de nieuwe website is ook een digitale nieuwsbrief gekoppeld die de mogelijkheid schept om beter op de actualiteit in te spelen dan met de op vaste data verschijnende Geo.brief. De banden met de Kringen zijn versterkt door het organiseren van Kringendagen. Ook zal ons nieuwe bestuurslid Gideon Lopes Cardozo zich onder andere toeleggen op de communicatie met de Kringen. Tot slot is een nieuw eerbewijs ingesteld: de Jelgersmaprijs voor beste aardwetenschappelijke Bachelorscriptie. De prijs (een vrij te besteden bedrag van € 750,- dat wordt gesponsord door TNO) is vernoemd naar een lichtend voorbeeld uit de Nederlandse aardwetenschappen: dr Saskia (Kiek) Jelgersma (1929 - 2012). Kiek Jelgersma was een internationaal bekend en gedreven onderzoeker van zeespiegelontwikkeling en werkzaam bij de Rijks Geologische Dienst.

<< Screenshot website KNGMG, een van de twee plaatjes naar keuze >>

Financiën

Het financieel boekjaar 2016 is afgesloten met een positief saldo van circa € 4.750,-. De grootste uitgaven zijn die voor de Geo.brief, op enige afstand gevolgd door NJG en de administratiekosten.

Het KNGMG dankt de sponsors van specifieke evenementen, Deltares (KINDRA), TNO (ALV), en Shell (Escherprijs) en de begunstigers, EBN, NAM, TNO, Total E&P Nederland en Wintershall voor hun bijdragen. Verder bedanken we TNO voor het beschikbaar stellen van werktijd voor de hoofdredacteur van de Geo.brief en voor de secretaris van het hoofdbestuur, en EBN voor vergaderruimte. Tot slot zijn we NWO erkentelijk voor de jaarlijkse bijdrage aan de Geo.brief.

Voor het boekjaar 2017 is een begroting opgesteld die in een klein batig saldo resulteert. De contributie hoeft in 2017 niet verhoogd te worden. Een derde van de leden heeft gereageerd op de oproep voor differentiatie in het lidmaatschap. Hiervan heeft 70% aangegeven de Geo.brief per post te willen blijven ontvangen; 30% van de respondenten ontvangt nog graag het NJG per post. Wijzigingen in de opbouw van de contributie kunnen per 1 januari van een kalenderjaar gewijzigd worden.

Samenstelling van het hoofdbestuur

Op de komende jaarvergadering zullen we afscheid nemen van twee bestuursleden: Jan Schreurs en Els Ufkes. Els blijft nog wel haar administratieve taken vervullen. Op dezelfde vergadering zullen we Gideon Lopes Cardozo (Shell) als nieuw bestuurslid voorstellen. Gideon zal zich bezig houden met communicatie en het coördineren van activiteiten met de Kringen.

Secretariaat

Els Ufkes verzorgt de ledenadministratie en de financiële administratie. Het KIVI-gebouw aan de Prinsessegracht 23 in Den Haag blijft ons postadres, de locatie van ons archief en de locatie voor vergaderingen van het hoofdbestuur en de jaarvergadering.

Archief op de website

Het online-archief met oude uitgaven van Geologie en Mijnbouw is door Jan Schreurs uitgebreid tot 1961. Op de website (onder *Publicaties/NJG*) kunt u een uitgebreide index van maar liefst 660 pagina's vinden met daarin metadata van alle artikelen uit de periode 1961 - 2004. Elk artikel is voorzien van een linkje waarmee het als PDF gedownload kan worden. Ook van de periode vóór 1961 heeft Jan een index gemaakt van alle uitgaven die zich in het KNGMG archief bevinden. Deze index is echter verre van compleet. Leden met een eigen historisch archief kunnen Jan helpen door ongebruikte jaargangen ouder dan 1961 en/of special issues aan het KNGMG te doneren zodat Jan ze online toegankelijk kan maken.

Ledenbestand

Het totaal aantal leden per 31 december 2016 bedroeg 766. Het ledenaantal is de laatste jaren iets dalende. Vorig jaar zijn 3 van onze leden overleden. Een 40-tal leden heeft in 2016 opgezegd en we hebben 22 nieuwe leden mogen verwelkomen.

Jan Stafleu, secretaris en Els Ufkes, penningmeester